

ήλικίαν, πλὴν τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ὅστις μοὶ ἀπέμεινε καὶ τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἀπόλεσα. Θέλει δὲ παραμείνῃ ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν μνήμην μου ἡ ἐσπέρα, καθ' ἣν ἦλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον μας οἰνοδοκῆς μυλωθρός τις ὀνομαζόμενος Ἑρμάννος Νιεδερχόφερ. Οὗτος ἦτο υἱὸς διαμαρτυρομένου τινὸς ἰσοκρήκυκος ἐν Rôbel (ἐν Μεκλεμβούργῳ), εἶχε δὲ σχεδὸν περατώσει τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ὅταν ἀπεδιώχθη τοῦ σχολείου ἕνεκα τῆς κακῆς αὐτοῦ διαγωγῆς. Ὁ πατήρ του, ὅστις εὕρισκετο εἰς ἀπορίαν τί νὰ τὸν κάμῃ, ἀπέστειλεν αὐτὸν ὡς μαθητεύμενον εἰς τινὰ ἐνοικιαστὴν κτημάτων, ὀνόματι Λάγκερμαν ἐν τῷ χωρίῳ Δαμβέκη. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ διαγωγή του ἦτον ἡ αὐτὴ, ἐπεμψεν αὐτὸν ὡς μαθητὴν εἰς τὸν μυλωθρὸν Δέτμαν ἐν Γουστρόβη. Ἐνταῦθα ἔμεινε δύο ἔτη, εἶτα δ' ἀνεχώρησεν ὡς τεχνίτης μυλωθρὸς ζιτῶν θέσιν.

Δυσηρηστημένος δὲ κατὰ τῆς τύχης του παρεδόθη δυστυχῶς εἰς τὸν πότον, χωρὶς ὅμως ἕνεκα τούτου νὰ λησμονῆσῃ καὶ τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ Ὅμηρον. Διότι καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν ἦλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριόν μας ἀπήγγειλεν ἀπὸ στήθους πλείονας τῶν ἑκατὸν στίχους, ἑμμέτρως καὶ μετὰ ἐκφραστικοῦ πάθους. Ἡ μελωδικὴ γλῶσσα δι' ἧς ἀπήγγειλε τὸ ποίημα, ἂν καὶ δὲν ἠνόησα οὔτε μίαν λέξιν ἐξ αὐτοῦ, μοὶ προὔξηνσεν ἐντύπωσιν βιαθυτάτην, θερμὰ δὲ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀναλογισθέντα τὴν οἰκτράν μου τύχην. Τὸν παρεκάλεσα νὰ μοὶ ἐπαναλάβῃ τρεῖς τοὺς θεῖους στίχους, πληρώσας εὐχαρίστως τρία ποτήρια οἰνοπνεύματος διὰ τῶν ὀλίγων χαλκῶν νομισμάτων τὰ ὁποῖα τότε ἀπετέλουν ἀκριβῶς ὅλην μου τὴν περιουσίαν. Ἐκτοτε δὲν ἔπαυσα παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ μοὶ πράσῃ ποτε τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ διαχθῶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Σπ. Μηλιάρη).

[Ἐπειτα τὸ τέλος].

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκις. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Συλλογὴ ἐξ ἐσθ. 74.

Ὅλοι αὐταὶ αἱ εἰκόνας μοῦ ἐπῆρχοντο εἰς τὸν νοῦν καθ' ἣν χρόνον περιεφερόμην εἰς τὸν περίβολον ἐκεῖνον, καὶ ἀνύψουν τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὰ κίονια ἐκεῖνα τὰ θλιβερὰ καὶ ἐγκαταλειμμένα δίκην τάφων. Καὶ ὅμως ἐν μέσῳ τῶν ἀπαισιῶν τούτων ἀναμνήσεων ἠσθάνομην ἐκ διαλειμάτων εὐχαρίστον τινὰ πάλμον καρδίας, εἰδός τι ἠδυπαθοῦς νεανικοῦ τρόμου, ἀναμειγμένου μὲ μελαγχολίαν καὶ τρυφερότητα, δσάκις διελογιζόμην, ὅτι αἱ μικρὰ ἐκεῖνα κλίμακες, δι' ὧν ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον, εἶχον αἰσθανθῆ τὸ βάρος τῶν ὠρειοτάτων καὶ περιωνύμων ἐκεῖνων γυναικῶν, ὅτι αἱ στενωποὶ, τὰς ὁποίας ἐπάτουν ὑπὸ

τοὺς πόδας μου, εἶχον ἀκούσῃ τὸν τρυγμὸν τῶν φορεμάτων των, καὶ ὅτι οἱ θόλοι τῶν μικρῶν ἐκείνων στοῶν, ὧν διερχόμενος ἐθώπευα τοὺς κιονίσκους, εἶχον ἀντηχήσῃ τοὺς παιδικούς καγχασμούς των. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ὄπισθεν τῶν τειχῶν ἐκεῖνων, καὶ ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας ἐκεῖνης, ἔπρεπε ν' ἀπομὲν ἀκόμη τι ἐξ αὐτῶν. Ἥθελα νὰ ζητήσω, ν' ἀναφωνήσω τὰ ἀξιοληνηθέντα των ὀνόματα, νὰ τὰς καλέσω ἑκατοντάκις καὶ ἀνά μίαν ἐκάστην, καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουσα ἀπάντησιν τινὰ φωνῆς μακρινῆς, καὶ ὅτι εἶδον διερχόμενον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἡλιακῶν ἢ εἰς τοὺς μυχοὺς τῶν ἐρημικῶν ἀλσῶν πράγμα τι λευκόν. Καὶ ἔστρεψα τὸ βλέμμα τῆδε κακεισε, καὶ ἠρώτων τὰ δρύφακτα καὶ τὰς θύρας. Τί θὰ εἶδιδά διὰ νὰ μάθω τοῦ εἶχε κλεισθῆ ἡ χῆρα τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, ἡ ὠραιότερα τῶν αἰχμαλώτων τῆς Λέσβου, καὶ ἡ θελκτικωτέρα ἑλληνὶς τοῦ κατ' αὐτὴν αἰῶνος, ἢ ποῦ ἐφρονεῖσθαι δι' ἐγγχειριδίου ἢ προσφιλεῖς θυγάτηρ τοῦ Ἐριζίου, διοικητοῦ τῆς Εὐβοίας, ἥτις προσέτιμησε τὸν θάνατον ἀπὸ τῶν κτηνώδεις περιπτύξεις Μωάμεθ τοῦ Β'. Εἰς ποῖον παράθυρον προέβαλλε, καὶ μαλακῶς ἡ Ἰερσίς ἐπ' αὐτοῦ ἀνακλινομένη ἠτένιζε πρὸς τὴν Προποντίδα τοὺς παντοδυνάμους τῆς μάχης ὀφθαλμούς τοὺς σκιαζομένους ἀπὸ μακροτάτας μεταξίνας βλεφαρίδας Κουρῶν ἢ εὐνοουμένη τοῦ Σουλεϊμάν. Ἐδῶ εἰς τὸν δρομίσκον τοῦτον, δὲν θὰ ἀφῆκε πολλάκις τὰ ἔχνη τοῦ ἐλαφροῦ τῆς βήματος ἡ ὠραία οὐγαρις χορεύτρια, ἥτις ἀφῆρσε τὴν Σαφριεὶ ἐκ τῆς καρδίας Μουράδ τοῦ Γ', ῥιπτομένη ὡς χαλύβδινον ἔλασμα ἐντὸς τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀγκαλῶν; Δὲν θὰ ἐκοψεν ἐκ τῆς προσαῖς ταύτης ἐν ἄνθος, διερχομένη ἡ Κεσέμ, ἡ ὠραία ἑλληνὶς, ἡ θηριώδης ζηλότυπος, μὲ τὸ ὄχρον καὶ μελαγχολικὸν πρόσωπόν της, ἥτις εἶδε τὴν βασιλείαν ἑπτὰ σουλτάνων; Δὲν θὰ ἐβύθησεν εἰς τὰ νάματα τῆς κρήνης ταύτης τὴν ὑπερμεγέθη λευκὴν τῆς χεῖρα ἡ γιγάντειος Ἀρμενίς, τὴν ὁποῖαν ἠγάπα ὡς τρελλὸς ὁ Ἰβράῆμ; Καὶ ἡ ἔχουσα τὸν μικρότερον ἀπὸ ὅλας πόδα, ἡ μικρὰ εὐνοουμένη Μωάμεθ τοῦ Δ', τῆς ὁποίας τὰ παπούτσια δὲν συναπετέλουν τὸ μῆκος ἐνὸς ἐγγχειριδίου, ἡ ἡ Ῥέβια Γκιουλνοῦζ, τὸ ποτὸν τῶν ἐαρινῶν ρόδων, ἥτις εἶχε τοὺς ὠραιότερους γλαυκοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Αἰγαίου, δὲν ἀφῆκεν ἔχνη τοῦ βήματός της ἐπὶ τῶν λευκῶν ἄμμων τοῦ κηπαρίου της; Καὶ ἡ ἔχουσα τὴν πλέον χρυσῆν καὶ μαλακὴν κόμην, ἡ Μαρχιφροῦζ, ἡ εὐνοουμένη τοῦ ἄστρου των νυκτῶν, ἡ ἡ Μιλικλιὰ, ἡ νεαρὰ ῥωσσίς ὀδαλίτισσα, ἥτις καθυπέταξεν εἰς ἐαυτὴν τὴν θηριώδιαν Ὀσμάν τοῦ Β'; Καὶ αἱ περσίδες καὶ ἀραβίδες νεάνιδες, αἵτινες ἀπεκοίμιζον μὲ τοὺς μύθους των τὸν Ἰβράῆμ; Καὶ αἱ τσοσαράκοντα νεάνιδες, αἵτινες ἔπιον τὸ αἶμα Μουράδ τοῦ Γ'; Δὲν ἀπομείνει πλέον τίποτε ἐξ αὐτῶν, οὐδ' εἰς σκόλλους τριχῶν τῆς κεφαλῆς, οὐδ' ἐν νῆμα καλύπτρας, οὐδ' ἐν σημείων

Ἐκ τίνος πραγματείας περί τοῦ Ἀρείου Πάγου τοῦ διδάκτορος κ. Κ. Παπαμιχαλοπούλου, ἀναγνωθείσης πρό τινος ἐν τῇ ἐνταύθα φιλολογικῇ συλλογῇ «Παρνασσῶ» καί ὑσονομίῳ δημοσιευομένης, ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον τεμάχιον, ἐν ᾧ ἐξετάζεται τοπογραφικῶς ὁ λόφος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφ' οὗ ἤρραξε τὸ ἀνώτατον ὁμώνυμον τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν δικαστήριον. Σ. τ. Δ.

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

Ὁ Ἀρειος Πάγος ἔλαβε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ἄρεος, θεοῦ τῶν αἱμάτων. Ἐκ τίνος ὅμως αἰτίας ἀπένειμεν ἡ θεὸς οὗτος τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὸν παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν βράχον φιλονεικεῖται. Ὁ Ἑλλάνικος φρονεῖ ὅτι «ἐκλήθη Ἀρειος ἐπεὶ τὰ φωνικά διακίσει· ὁ δ' Ἄρης ἐπὶ τῶν φόνων». Πάγος δὲ διότι ὁ Ἄρης «ἐπήξε τὸ δόρυ ἐκεῖ ἐν τῇ πρὸς Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἀλιφροθίου δίκῃ». Μᾶλλον πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἔλαβε τοιαύτην προσωνομίαν ἀπλῶς, διότι ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ἄρης, καὶ οὐχὶ διότι ἐδικάζοντο ἄρεια, φωνικά, ἐγκλήματα· ἡ δευτέρα αὕτη ἐρμηνεία τυγχάνει οὕτα βεβιασμένη. Ὡς πρὸς τὸ πάγος δὲ, τοῦτο πιθανὸν εἶναι ὅτι ἐλήφθη ἐκ τοῦ πῆγνυμι (ἐμπήγω), διότι ὁ Ἄρης δικαζόμενος ἐνέπηξεν ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βράχου τὸ δόρυ αὐτοῦ· πιθανώτερον ὅμως ὑπάρχει ὅτι ἡ λέξις πάγος εὐρίσκειται ἐνταῦθα ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ αὐτῆς, ἥ τις ἐστὶν ἐν γένει· σῶμα πεπηγὸς, στερεὸν, λόφος πετρώδης, βράχος.

Ὁ Ἀρειος Πάγος, ἡ ὄχθος, ἡ ὕλική βάσις, ἐφ' ἧς ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας ἤρραξε τὸ σεμνότερον καὶ περιφανὲς ὁμώνυμον δικαστήριον, ἦν ἐν τῶν περικλειόντων τὴν Ἀγορὰν τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν ὑψωμάτων· τὰ ἕτερα εἰσὶν· ἡ Ἀκρόπολις, ὁ λόφος τῆς Πυκνὸς καὶ ὁ τοῦ Μουσειοῦ, σχηματίζοντα μετὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου μικρὰν κοιλιάδα, ἧς ἕνεκα ἡ θέσις αὕτη ἐκαλεῖτο κοίλη Ἀγορὰ ἢ κοίλη. Ὁ Ἀρειος Πάγος ὀρίζει τὸ βόρειον μέρος τῆς κοιλιάδος, κείμενος εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἡ τοιαύτη θέσις αὐτοῦ, ἀντικρὺ μὲν τῶν λαμπρῶν καὶ πολυθαυμάστων Προπυλαίων, ὑπεράνω δὲ τῆς Ἀγορᾶς καὶ ἐν γένει ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ἦν τὰ μάλα διαπρεπῆς καὶ ἀνάλογος τῇ ἰδέᾳ, ἣν ἐξεπροσώπει ἐν Ἀθήναις.

Ὁ λόφος τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπάρχει πάντῃ ἀκανονίστου σχήματος κατὰ τε τὸ ὕψος καὶ τὴν περιφέρειαν· δύναται τις μόνον νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι μᾶλλον ἐπιμήκης ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἶναι ὑψηλότερος καὶ καθέτως ἀπόκρημνος, φερόμενος λανθανόντως δι' ἠρέμου κλίσεως πρὸς τὸ δυτικόν, ὅπου καὶ ἐξαφανίζεται παρὰ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν, ἧτις σήμερον περιβάλλει τὴν Ἀκρόπολιν. Κατὰ τὸ ἀνατολικὸν λοιπὸν μέρος σχηματίζεται ἀρκοῦντως καταφανὲς ὁ λόφος, καὶ ἐκεῖ ἦν ἡ ἔδρα τοῦ δικαστηρίου, διότι περιττὸν ἀπέβαινε νὰ χρησιμεύσῃ ὀλόκληρος ὁ λεγόμενος καὶ φαινόμενος

Ἀρειος Πάγος εἰς τὸν σκοπὸν δι' ἃν ὄριστο. Καὶ τῷ ὄντι διὰ προχείρου κατὰ χώραν παρατηρήσεως πειθόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἐκ πολλῶν χιλιάδων τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφανείας τοῦ λόφου μόνον ἑκατὸν ἢ διακόσια τοιαῦτα μέτρα ἤρουν, ὡς καὶ ἐκ τῶν σωζομένων λειψάνων φαίνεται, νὰ περιλάβωσι καὶ δικαστὰς καὶ διαδίκους καὶ τοὺς βαρῆς κλπ. Ὁ λοιπὸς χώρος τοῦ λόφου, ὁ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος, ἦν κατεληγμένος ὑπὸ οἰκιῶν, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐπὶ τῆς βραχυῶδους ἐπιφανείας αὐτοῦ λαξεύματα καὶ φρέατα. Ἄλλως τόπος τοιοῦτος καὶ τοσοῦτῳ κεντρικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ μένῃ κενός, ἐν ᾧ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἦν λίαν σενή.

Ὡς εἶπον, κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ λόφου σχηματίζεται ὕψωμα μεγαλύτερον, ὡς ἰδιός τις λόφος, ὅπου ἦν ἡ ἔδρα τοῦ δικαστηρίου. Ἐνταῦθα προσέρχεται τις ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Ἀγορᾶς διὰ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς, ἀναβαίνων κλίμακα ἐκ βαθμίδων δέκα καὶ ἕξ, ἐγκεκομμένον ἐπὶ τοῦ βράχου διὰ βαθείας ἐντομῆς εἰς αὐτόν. Αἱ βαθμίδες αὗται δὲν ἀπήρτιζον ὀλόκληρον τὴν κλίμακα, διότι εἰς τὸ κάτω μέρος, κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῆς, ἐλλείπουσι, φθαρείσαι ἐκ τοῦ χρόνου ἢ ὑπὸ καταστρεπτικῆς χειρὸς, δύο ἢ τρεῖς· πρὸς τὴν κορυφὴν δὲ φαίνεται ὅτι ἐλλείπει ἡ ἀνωτάτη βαθμὶς, ἀποτελουμένη τότε ἐκ μαρμάρου ἐμβεβλημένου εἰς τὸν βράχον. Εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς κλίμακος ἀπαντᾷ μικρὸς χώρος ἐπίπεδος, περὶ ὃν σώζονται βᾶθρα λελαξευμένα ἐπὶ τοῦ βράχου. Ἄν τὰ βᾶθρα ταῦτα ἦσαν αἱ ἔδραι τῶν Ἀρειοπαγιτῶν δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ἀσφαλῶς, ἀλλ' ἐπιτρέπεται νὰ εἰκάσωμεν τοῦτο, συνδυάζοντες τὰς ἐπὶ τόπου παρατηρήσεις πρὸς τὰς σωζομένας μαρτυρίας. Τὸ στενὸν τοῦ χώρου τούτου δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ πλείονας τῶν δέκα, ἐν ᾧ οἱ ἐκεῖ συνεδριάζοντες δικασταὶ ἦσαν πολλαπλάσιοι· ἐκτὸς ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἐκάθητο ὁ προεδρεύων τοῦ δικαστηρίου καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν δικαστῶν, ἢ οἱ θεσμοθέται, περὶ ὧν κατωτέρω, οἱ δὲ λοιποὶ Ἀρειοπαγιταὶ ἐτοποθετοῦντο εἰς τὰ ἀνωτέρω εὐρισκόμενα βᾶθρα. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδαμοῦ ἀλλαγῶθεν τῆς ἐπιφανείας τοῦ λόφου ὑπάρχει εὐρυτέρα ἕκτασις καὶ καταλληλοτέρα πρὸς συνεδριάσιν τῶν δικαστῶν, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀνωτέρω. Ἡ θέσις αὕτη, κειμένη οὐχὶ εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τοῦ λόφου, προφυλάττεται καὶ ἀπὸ τῆς ἰσχυρᾶς πνοῆς τοῦ βορρᾶ, ὅστις ἐν Ἀθήναις, καὶ δὴ ἐν ταύτῃ τῇ θέσει, πνέει ραγδαῖος καὶ ἀκατάσχετος. Ἐν τῇ σκέψει ταύτῃ ὅμως δεόν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ τότε κατάστασις τοῦ λόφου, διότι νῦν μετεβλήθη διὰ τῆς ἀποκοπῆς μεγάλου τμήματος ἐκ τοῦ ὑψηλοτέρου ΒΑ. μέρους. Ἄλλως ἐνισχύεται ἡ γνώμη αὕτη καὶ ἐκ τούτου· εἰς τε τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν πλευρὰν τῆς θέσεως ἐκείνης ἐγείρονται βᾶθρα, περὶ ὧν ποιοῦνται λόγον ὅ τε Εὐριπίδης καὶ ὁ Πausανίας, ὅτι ἦσαν οἱ δύο ἀργολ